

Sygn. akt I ACa 419/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Dariusz Limiera

Sędziowie: SA Krystyna Golinowska(spr.)

del. SO Ryszard Badio

Protokolant: stażysta Ewa Borysewicz

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2018 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa G. N. i S. N.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) Zarządowi (...) z siedzibą w B.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 29 grudnia 2017 r. sygn. akt II C 263/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od Skarbu Państwa - (...) Zarządu (...) z siedzibą w B. na rzecz G. N. i S. N. kwoty po 1.350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 419/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 grudnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa G. N. i S. N. przeciwko Skarbowi Państwa – (...) Zarządowi (...) w B. o zapłatę:

- w punkcie 1. zasądził od Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. solidarnie na rzecz G. N. i S. N. kwotę 23.867, 34 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 marca 2012 roku do dnia zapłaty wraz z kwotą 1.872 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

- w punkcie 2. oddalił powództwo w pozostałej części;

- w punkcie 3. zasądził solidarnie od G. N. i S. N. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 1.000 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

- w punkcie 4. nakazał pobrać od Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 1.237,76 zł tytułem nieuiszczonych wydatków od uwzględnionej części powództwa;

- w punkcie 5. nie obciążył G. N. i S. N. nieuiszczonymi kosztami sądowymi i kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w pozostałej części.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał w oparciu o poniższe ustalenia faktyczne. Sąd Apelacyjny w całości podziela te ustalenia i uznaje za własne.

G. i S. N. są, na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej, właścicielami nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości C., gminie B., województwie (...) stanowiącej działki (...). W Sądzie Rejonowym w Łasku prowadzona są dla tej nieruchomości księga wieczysta numer (...).

Miejscowość C. leży w gminie B., gdzie od lat 50-tych ubiegłego stulecia, znajduje się lotnisko wojskowe Ł..

Działka (...) jest zabudowana budynkiem mieszkalnym z lat 50 – tych.

W dniu 9 lutego 2010 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr LI/1469/10 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego Ł. (Dz. U. Woj. Ł. Nr 2010.88.689 z 7 czerwca 2010 roku). Uchwała weszła w życie 13 kwietnia 2010 r.

Obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł. utworzono na podstawie analiz środowiskowych, w których stwierdzono, że w związku z obecnością lotniska nie będą dotrzymane dopuszczalne poziomy dźwięku w środowisku.

Obszar ograniczonego użytkowania został podzielony na dwa podobszary oznaczone symbolami:

- A, którego granicę wewnętrzną wyznacza granica terenu lotniska a granicę zewnętrzną wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy - przydział czasu od godz. 22:00 do 6:00 - wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB,

- (...), którego granicę wewnętrzną wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB, a granicę zewnętrzną wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 45$ dB (§ 2 pkt. 1 i 2).

Uchwała z 9 lutego 2010 roku wprowadziła szereg ograniczeń w zakresie przeznaczenia i korzystania z terenu w utworzonym obszarze ograniczonego użytkowania (§8 pkt. 1 i 2 i §9 pkt. 1 i 2), dopuszczając zarazem, w podobszarze A, zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego, na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy (§10).

W podobszarze A, w zakresie przeznaczenia terenu, wprowadzono zakaz przeznaczania terenu pod budowę mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zagrodową i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo – usługową (z zastrzeżeniem § 10), zakaz tworzenia terenów rekreacyjno – wypoczynkowych, stref ochronnych A uzdrowisk, zakaz przeznaczania terenu pod budowę szpitali, (...), obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży. W zakresie korzystania z terenu - zakaz budowy budynków jedno i wielorodzinnych oraz zamieszkania zbiorowego, zagrodowego, mieszkaniowo – usługowego, szpitali, (...), a także obiektów związanych z czasowym lub stałym pobytem dzieci i młodzieży (z zastrzeżeniem § 10), i zakaz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na budynki o funkcjach j.w.

W podobszarze B, w zakresie przeznaczania terenu wprowadzono zakaz tworzenia stref ochronnych A uzdrowisk i zakaz przeznaczania terenu pod budowę szpitali, (...), obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci

i młodzieży, działających w porze nocy. W zakresie korzystania z terenu wprowadzono zakaz budowy obiektów w.w. i zakaz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub w części na obiekty j.w.

Według stanu na dzień wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z 9 lutego 2010 r., tj. na dzień 13 kwietnia 2010 r., nieruchomości powodów położona była w obszarze ograniczonego użytkowania lotniska Ł., podobszarze (...).

Z uwagi na dyskomfort związany z hałasem (zarówno w podobszarze A, jak i w podobszarze (...)), uchwała nr LI/1469/10 Sejmiku Województwa (...) z dnia 9 lutego 2010 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Ł., wprowadziła, obok ograniczeń w sposobie użytkowania i korzystania z nieruchomości, także wymagania techniczne dotyczące budynków. Uchwała przewiduje konieczność zapewnienia: w budynkach nowo projektowanych - izolacyjności ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych, natomiast w budynkach istniejących – zabezpieczeń zapewniających izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych (§11 pkt. 1 i 2 uchwały).

Wymagania w zakresie jakości akustycznej budynku mieszkalnego powodów zlokalizowanego w obszarze ograniczonego użytkowania lotniska, podobszarze B, dotyczą minimalnej izolacyjności akustycznej ścian zewnętrznych i stropu od dźwięków powietrznych. Ma to zapewnić wymagany prawem komfort akustyczny w pomieszczeniach chronionych - poziom hałasu przenikającego do tych pomieszczeń nie powinien przekraczać wartości dopuszczalnych.

Budynek powodów nie spełnia bowiem warunków wspomnianego komfortu akustycznego. Przekroczenie norm akustycznych, według aktualnej Polskiej Normy PN-B- (...) -3:2015- (...) „Akustyka budowlana. Ochrona przez hałasem w budynkach i elementów budowlanych” oraz aktualnych, danych o faktycznym poziomie hałasu w miejscu, w którym jest on posadowiony, ustalonym na podstawie przeglądu ekologicznego lotniska wojskowego Ł. z 20 stycznia 2016 roku, dotyczy stropu i pomieszczeń (ale nie wszystkich ich ścian) z wyjątkiem kuchni, szczegółowo wskazanych w tabeli 6 na stronie 11 opinii uzupełniającej inż. K. D..

Z możliwych rozwiązań technicznych rewitalizacji akustycznej budynku, optymalny jest wariant zakładający, obok montażu rolet okiennych z profilami wyciszającymi i zewnętrznej warstwy izolacji z płyt z zastosowaniem tynku cementowo- wapiennego, wykonanie prac polegających na wymianie, we wskazanych w opinii ścianach konkretnych pomieszczeń istniejących okien na okna klasy OK 38, usunięcie podbitki z trzciny oraz zastosowania sufitu podwieszanego z płytą k-g i wypełnieniem wełną mineralną lub włóknem szklanym (tabela 8 wariant 1 strona 13 opinii uzupełniającej K. D.). Wariant 1 zapewni warunki zabezpieczenia akustycznego (rewitalizacji) a jednocześnie jest najkorzystniejszy w użytkowaniu budynku bo pozwala na zachowanie jego warunków użytkowych i jest najbardziej estetyczny, gdy chodzi o wygląd elewacji.

Łączny koszt materiałów i robót budowlanych (wariant wymiany okien i izolacji stropu) koniecznych do uzyskania rewitalizacji akustycznej budynku powodów, ustalony wedle średnich, aktualnych cen z 2017 roku, z podatkiem Vat (do zakupu stolarki 23 %, do robót 8%), narzutami w postaci kosztów zakupu, kosztami dwukrotnego malowania pomieszczeń po wymianie okien, wywózki i utylizacji odpadów, obliczony przy założeniu, że rewitalizacja odpowiadać ma aktualnej Polskiej Normie PN-B- (...) -3:2015- (...) „Akustyka budowlana. Ochrona przez hałasem w budynkach i elementów budowlanych” wynosi 23.867, 34 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, że podstawą żądania odszkodowania przez powodów w tej sprawie jest art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (t. j. opubl. Dz.U. 2013 r., poz. 1232, dalej także jako u.p.o.ś.), którzy wywodzą swoje roszczenia z położenia ich nieruchomości w granicach obszaru ograniczonego użytkowania (podobszar B) na terenie gminy B. utworzonego na mocy uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z 9 lutego 2010 r. w sprawie

utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska wojskowego Ł. (Dz. U. Woj. (...) Nr 2010.88.689 z 7 czerwca 2010 r., która weszła w życie z dniem 13 kwietnia 2010 r.

Sąd meriti wskazał, że powodowie dochowali 2-letniego terminu do wytoczenia powództwa, określonego w art. 129 ust. 4 u.p.o.ś., bowiem wytoczenie powództwa jest formą realizacji prawa do wystąpienia z roszczeniem i dla jego realizacji nie jest wymagane uprzednie zgłoszenie roszczenia drugiej stronie. Ustawodawca nie przewidział w tej kwestii czasowej niedopuszczalności drogi sądowej.

Sąd I instancji uznał, że odszkodowanie należy się do kwoty 23.867, 34 zł z tytułu kosztów rewitalizacji akustycznej. Odwołując się do treści art. 136 u.p.o.ś. podkreślił, że w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w art. 129 ust. 2 ustawy, są także koszty poniesione w celu spełnienia tych wymagań przez istniejące budynki na obszarze ograniczonego użytkowania, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie. Ponadto stwierdził, że w przywołanych przepisach art. 129 - 136 ustawodawca uregulował samodzielne podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości oraz z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Ustawodawca oparł się przy tym na założeniu, że ryzyko szkód związanych z działalnością uciążliwą dla otoczenia powinien ponosić podmiot, który tę działalność podejmuje dla własnej korzyści. Przesłankami odpowiedzialności są: wejście w życie uchwały wydanej przez właściwy organ samorządu terytorialnego, ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości (użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe – art. 129 ust. 3) i związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą.

Sąd Okręgowy, ustalając poziom hałasu generowanego przez lotnisko wojskowe, oparł się na aktualnych danych określonych w przeglądzie ekologicznym z 20 stycznia 2016 roku, a nie na historycznych danych, na których oparta była uchwała z 2010 r., a to z tego względu, że po wejściu w życie tej uchwały poziom hałasu na przedmiotowym obszarze uległ nasileniu na tyle, że skutkowało to wszczęciem, w czasie trwania niniejszego procesu, procedury zmierzającej do modyfikacji granic obszaru ograniczonego użytkowania i wprowadzenia ochrony zarówno dla pory nocnej jak i dziennej według zaktualizowanych izolinii poziomu hałasu, przekraczającego normy tak w dzień jak i w nocy.

Przyczyną szkody, o której naprawieniu zdecydował ustawodawca dając właścicielom budynków roszczenie pozwalające na dochodzenie kosztów potrzebnych dla rewitalizacji nie jest wszak ograniczony obszar użytkowania, a hałas, z powodu którego obszar ten się ustanawia.

Sąd uznał, że skoro budynek powodów nie spełnia warunków normatywnego komfortu akustycznego, służy im prawo domagania się od pozwanego kosztów stosownej rewitalizacji, niezasadne są przy tym zarzuty strony pozwanej, że roszczenie jest przedwczesne jeśli strona powodowa prac nie dokonała i nie poniosła w związku z tym jeszcze kosztów rewitalizacji, oraz, że strona powodowa może okazać się bezpodstawnie wzbogacona, jeśli dany budynek nie spełnia powszechnie obowiązujących norm ochrony akustycznej.

Co do spełnienia przez budynek „podstawowych”, powszechnie obowiązujących norm akustycznych, Sąd stwierdził, że przepisy nie nakazują właścicielom dostosowywania budynków mieszkalnych od dawna istniejących do sukcesywnie pojawiających się wymogów dla budynków nowoprojektowanych (budynek powodów jest faktycznie użytkowany i jest w dobrym stanie technicznym). Stąd wniosek, że strona powodowa, korzystając z prawa uzyskania świadczenia wyrównującego koszt rewitalizacji, nie może być traktowana jako wzbogacona o to, co wydatkowałyby, chcąc doprowadzić budynek do norm stosowanych przy współczesnym projektowaniu dla hałasu normatywnego. Dlatego też wystarczające było ustalenie, że dany budynek nie spełnia wymogów izolacyjności akustycznej dla hałasu emitowanego w obszarze ograniczonego użytkowania, a następnie jakie prace dostosowawcze są uzasadnione i jaki będzie ich szacunkowy koszt.

Sąd podkreślił, że niezasadne jest też pomniejszanie kosztu prac i materiałów niezbędnych do wykonania rewitalizacji o amortyzację budynku, a poniesienie tych nakładów pozwoli na uniknięcie ponadnormatywnego hałasu, a tym

samym na korzystanie z budynku zgodnie z przeznaczeniem. Ewentualne podwyższenie komfortu „jako skutek uboczny” rewitalizacji nie powinno obniżać należnego odszkodowania, bowiem właściciel budynku winien uzyskać pełną rekompensatę kosztów zapewnienia ochrony przed szkodliwym hałasem.

Sąd Okręgowy przyjął, że właściciel nieruchomości kupując okna we własnym zakresie, zapłaci stosowny podatek VAT, a także poniesie koszt transportu i utylizacji, choć inwestor może również zakupić okna nie u producenta, a u usługodawcy wykonującego wymianę, równie jednak dobrze właściciel budynku sam może wykonać prace (o wyliczonej w opinii wartości) polegające na wstawieniu zakupionych przez siebie okien, lub kupić okna i zlecić ich obstalunek. Sąd Okręgowy podkreślił, że podatek VAT jest cenotwórczy i przerzucalny, a ekonomicznie obciąża zawsze nabywcę konsumującego dobro lub usługę.

Spośród dwóch wariantów zaproponowanych przez biegłych w zakresie norm dotyczących akustycznej ochrony budynków Sąd przyjął, że dla obliczeń i ustalenia odszkodowania zastosowanie znajdzie norma nowsza i aktualna, to jest PN- (...) -3:2015- (...) (zgodna z Polskimi Normami) aczkolwiek na dzień sporządzania opinii przez biegłych, a więc tym bardziej wprowadzeniu o.o.u., nie była ona inkorporowana do załącznika do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. (Dz.U. Nr 75, poz. 690) w sprawie warunków technicznych, jakim odpowiadać powinny budynki i ich usytuowanie. (obecnie już tak - Dz.U z 2017 roku poz. 2285), dlatego stosowana była zatem na zasadzie dobrowolności jako wskazówka naukowo – techniczna odpowiadająca aktualnemu poziomowi wiedzy technicznej z zakresu budownictwa, dająca stosującemu ją pewność, że postępuje w sposób, który będzie w zgodzie ze sztuką budowlaną, nawet jeśli nie jest to sposób jedyny z możliwych. Sąd Okręgowy odnotował, że w dacie wyrokowania norma ta została włączona do ww. rozporządzenia. Ponadto Sąd wskazał, że omawiana uchwała z 9 lutego 2010 roku, odwołuje się w § 11 punkcie 2 właśnie do Polskiej Normy, bez wskazania, o którą chodzi, przez co rozumieć można z pewnością normę akustyczną aktualną.

Z tych wszystkich powodów Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie łączną kwotę 23.867,34 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 13 marca 2012 roku do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie roszczenie powodów oddalił.

O odsetkach za opóźnienie od ww. kwot Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Sąd wskazał, że powstanie szkody w majątku powoda wiązać należy z datą 13 kwietnia 2010 r., kiedy to weszła w życie uchwała Nr LI/1469/10 z 9 lutego 2010 r. ustanawiająca obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł.. Powodowie żądali zasądzenia odsetek od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty, co nastąpiło 27 lutego 2012 r. Od tego momentu strona pozwana wiedziała już, że powodowie wystąpili z żądaniem i w jakiej kwocie. Sąd podkreślił, że jest władny orzec o obowiązku zapłaty odsetek stosownie do okoliczności konkretnej sprawy. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy wziął pod uwagę celowość zweryfikowania zasadności żądania powodów przez stronę pozwaną chociażby poprzez ustalenie, na podstawie księgi wieczystej, ewidencji gruntów i budynków, czy istotnie powodowie są legitymowani do wystąpienia ze zgłoszonym roszczeniem, stąd do daty doręczenia odpisu pozwu, doliczył 14 dni, a odsetki zasądził od dnia następnego po ich upływie.

Kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 100 k.p.c., Sąd zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) na rzecz powodów, solidarnie, kwotę 1.872 zł, co stanowi 26% poniesionych przez nich wydatków. Z kolei powodowie winni ponieść 74% kosztów zastępstwa procesowego strony pozwanej, co daje kwotę 5.328 zł, z czego, korzystając z art. 102 k.p.c., jedynie 1.000 zł zasądzono bezpośrednio na rzecz Prokuratury Generalnej RP jako jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, zgodnie z przepisem art. 32 ust. 1 ustawy normującej jej działanie. Z racji zastępstwa procesowego pełnionego przez PG RP, kwoty te nie mogą zostać skompensowane między stroną powodową a (...) Zarządem (...).

Sąd wskazał, że Skarb Państwa – (...) Zarząd (...) w B. winien ponieść 26% wydatków to jest 1.237,76 zł, którą to kwotę nakazano pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi, natomiast na powodach spoczywa, co do zasady, potencjalny obowiązek poniesienia z zasądzanego świadczenia, 74 % sumy nieuiszczonych opłat i wydatków, z uwagi jednak na to, że powodowie zwolnieni zostali w całości od kosztów sądowych w sprawie, ze

względu na niemożność ich poniesienia bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania, biorąc pod uwagę ich sytuację rodzinną i majątkową, wysokość zasądzonego świadczenia i fakt, że wynik sprawy zależał od obrachunku biegłych, Sąd postanowił nie obciążać ich nieuiszczonymi kosztami sądowymi, na podstawie art. 102 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła strona pozwana, zaskarżając orzeczenie w zakresie punktów 1,3,4,5. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła naruszenie:

1. przepisów postępowania, tj.

a. art. 278 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie za biegłym stawek VAT w wysokości 23% za materiał i 8% za usługę montażu, które prowadziły do ustalenia wartości odszkodowania tytułem „wygłuszenia akustycznego”, wadliwie traktując podane przez biegłego stawki podatku za ustalone przy pomocy wiadomości specjalnych,

b. art.102 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 98 § 1 w zw. z art. 99 k.p.c. oraz w zw. z § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U., poz. 1800 ze zm.), poprzez brak wskazania w uzasadnieniu wyroku przyczyn zaistnienia w sprawie szczególnie uzasadnionego przypadku, o którym mowa w pierwszym z powyższych przepisów,

2. przepisów prawa materialnego, tj.

a. niewłaściwe zastosowanie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. w zw. z art. 129 ust. 2 u.p.o.ś.” i art. 136 ust. 3 u.p.o.ś., wykładanych w świetle art. 316 § 1 k.p.c., poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że odsetki od pieniężnego świadczenia odszkodowawczego, przewidzianego w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. należą się od daty wcześniejszej niż data wyrokowania,

b. niewłaściwe zastosowanie art. 455 k.c. przez przyjęcie, że po upływie 14 dni od doręczenia odpisu pozwu Skarb Państwa powinien spełnić świadczenie pieniężne na rzecz powodów w wysokości ustalonej znacznie później przez Sąd Okręgowy w Łodzi według cen z daty wyrokowania,

c. niezastosowanie art. 41 ust. 12-12c ustawy o podatku od towarów i usług, poprzez przyjęcie odrębnych stawek— VAT: 23% do cen stolarki i 8% do kosztów robocizny, zamiast jednolitej stawki 8% obejmującej koszty rewitalizacji akustycznej budynku powoda, co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego wzbogacenia powoda,

W świetle powyższych okoliczności skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, poprzez:

a. zmniejszenie zasądzonej na rzecz powodów kwoty o 1360,88 zł oraz zastąpienie w pkt 1 zaskarżonego wyroku wyrazów „z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 marca 2012 roku” wyrazami „z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 grudnia 2017 roku”;

b. zastąpienie w pkt I wyroku kwoty 1872 zł kwotą 1404 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

c. zasądzenie solidarnie od G. N. i S. N. kwoty 5328 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

2. zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych prawem.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie w całości i zasądzenie

kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje

Apelacja okazała się niezasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem warunkiem zasądzenia odszkodowania na podstawie przywołanych wyżej przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska nie jest wydatkowanie przez poszkodowanych jakichkolwiek kwot w celu przeprowadzenia rewitalizacji akustycznej. Pod pojęciem szkody, o której mowa w art. 129 ust. 2 u.p.o.ś. należy rozumieć nie tylko koszty prac związanych z rewitalizacją akustyczną budynku, które zostały już poniesione, ale także tych, które dopiero mają zostać wykonane. Obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje bowiem z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić” (tak m.in. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 7 lutego 2013 roku, sygn. akt I ACa 1156/12).

Z tego też powodu nie zasługuje na aprobatę twierdzenia strony pozwanej odnośnie do pojęcia odszkodowania w prawie cywilnym, że należy poszukiwać szkody biorąc pod uwagę najbardziej prawdopodobne lub racjonalne postępowanie konsumenta. Niewątpliwie, od sposobu, w jaki powodowie przeprowadziliby rewitalizację akustyczną, uzależniona jest wysokość odszkodowania, bowiem dla każdego z tych sposobów znalazłoby zastosowanie inna stawka lub stawki VAT. Skarżący oczekuje, że powodowie wybraliby taki sposób rewitalizacji akustycznej w zakresie nabycia i montażu okien, który polegałby na tym, że powodowie nabyliby okna u usługodawcy wykonującego wymianę, co skutkowałoby obłożeniem tej czynności jedną, a mianowicie 8 - procentową stawką podatku VAT. Tymczasem możliwe są również inne sposoby naprawienia szkody, w tym te zaproponowane przez biegłego, a ostatecznie przyjęte przez Sąd Okręgowy, które uzasadniają zastosowanie dwóch różnych stawek VAT (8 % i 23%). Podkreślić należy, że prawo do wyboru sposobu naprawienia wyrządzonej mu szkody ma bowiem zawsze poszkodowany, co jest zgodne z treścią dyspozycji art. 363 § 1 k.c.

Pozostając w dalszym ciągu przy rozważaniach odnośnie do stawek VAT, zgodzić się należy ze skarżącym, że podstawa naliczenia stawki VAT i jej wysokość stanowi kwestię normatywną, którą sąd bierze pod uwagę z urzędu i nie leży ona w sferze wiadomości specjalnych, w której biegli są władni wypowiadać się w swoich opiniach. Nie oznacza to jednak, że sąd nie może podzielić i uznać za własne tej części rozważań opinii biegłego, która choć nie stanowi wiadomości specjalnych, zawiera trafne spostrzeżenia odnośnie do kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Tak też sytuacja miała miejsce w tej sprawie.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy zastosował przepisy ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2017 r. poz. 1221), poprzez przyjęcie odrębnych stawek VAT: 23% do cen stolarki i 8% do kosztów montażu. Podstawa zastosowania określonych stawek VAT, jak i wysokość tych stawek były więc prawidłowe.

Nie zasługiwał także na uwzględnienie zarzut dotyczący błędnego przyjęcia przez Sąd I instancji, że odsetki za opóźnienie należą się od 15 dnia od doręczenia pozwu, zamiast od daty wyrokowania.

Należy zauważyć, że dłużnik opóźnia się w spełnieniu świadczenia, kiedy nie spełnia go w terminie. Art. 455 k.c. wskazuje, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W zakresie ustalania początkowej daty biegu odsetek ustawowych regułą jest, że dłużnik (odpowiedzialny za wyrównanie szkody) pozostaje w opóźnieniu z zapłatą świadczenia bezterminowego, jakim jest odszkodowanie za wyrządzoną szkodę, na zasadach ogólnych, tj. od wezwania go przez poszkodowanego do spełnienia tego świadczenia (art. 455 k.c.). Od tego momentu wierzyciel ma zatem prawo żądać odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 481 k.c. Dotyczy to także odszkodowań dochodzonych w oparciu o przepisy art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 p.o.ś. (tak słusznie m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6 lutego 2013 roku, sygn. akt. I ACa 103/13, Lex nr 1292712).

Zauważyć należy, że w realiach niniejszej sprawy strona powodowa wносиła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty. Strona pozwana twierdziła, że możliwość ustalenia wysokości szkody w tej dacie nie była możliwa i zależała od obrachunku dokonanego przez

biegłego w toku sprawy, co uzasadnia naliczanie odsetek dopiero od daty wyrokowania. Z tym argumentem nie można się zgodzić.

Trzeba bowiem zauważyć, że strona pozwana jako statio fisci działająca jako podmiot wyspecjalizowany, reprezentująca Skarb Państwa i mająca dużo większe możliwości w ww. zakresie nie podjęła żadnych czynności, które miałyby pomóc w ustaleniu wysokości należnego odszkodowania dla powodów. Pozwany nie wypłacił jakiegokolwiek części swojej należności, choćby w niższej niż zasądzona kwocie, czy też z zastrzeżeniem zwrotu, pomimo tego, że postępowanie sądowe w przedmiotowej sprawie toczyło się od 2012 roku, czyli już ponad 6 lat. Żądanie na tym etapie postępowania zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od daty wyrokowania, wbrew oczywistej dyspozycji art. 455 k.c., prowadziłyby więc do jawnego pokrzywdzenia powodów.

Ponadto wbrew zapatrywaniom skarżącego nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że skoro przedmiotem postępowania było ustalenie odszkodowania według cen z daty wyrokowania, to zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. należne odsetki winny biec od daty wyroku. Tego rodzaju pogląd byłby uprawniony w sytuacji, w której dochodziły znaczącej zmiany wartości pieniądza, która powodowały, że ceny z daty wniesienia pozwu były istotnie różne od cen z daty wyrokowania. Obecnie wartość pieniądza w czasie nie zmienia się w tak znaczący sposób, dlatego nie ma do tego żadnych podstaw. Dług z tytułu odszkodowania jest długiem oddawczym i stosuje się do niego art. 455 k.c.

Zasądzone odszkodowanie oraz odsetki nie prowadzą, jak twierdzi pozwany, do podwójnej niejako kompensacji poprzez ustalenie odszkodowania według cen aktualnych z daty orzekania i płatności odsetek od daty wezwania, Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu I instancji, że oba te mechanizmy przewidziane zostały wprost w powołanych już wyżej przepisach kodeksu cywilnego (art. 363 § 2, 481 § 1 i 455 k.c.). Podkreślić także należy, że odsetki jedynie w nieznaczącej mierze kompensują obecnie wierzycielowi skutki inflacji, są natomiast zawsze wynagrodzeniem za korzystanie z kapitału.

Sąd Apelacyjny w pełni zaaprobował więc przyjęty w zaskarżonym wyroku sposób ustalenia początkowej daty liczenia odsetek.

Nie mogły także odnieść zamierzonego skutku zarzuty pozwanego odnoszące się do zastosowania art. 102 k.p.c. co do kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Po pierwsze nie jest prawdą, że Sąd Okręgowy nie wskazał w uzasadnieniu jakimi motywami kierował się stosując powołany przepis. Sąd ten wyraźnie wskazał, że wziął pod uwagę sytuację rodzinną i majątkową powodów, wysokość zasądzzonego świadczenia i fakt, że wynik sprawy zależał od obrachunku biegłych. Sąd Apelacyjny w pełni to zapatrywanie podziela.

Ponadto za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawia także samo postępowanie pozwanego w toku procesu. Jak już wskazano pozwany, pomimo tego, że dysponował wieloma możliwościami pozwalającymi mu na ustalenie zasadności i wartości roszczenia powodów, nie poczynił w tym względzie żadnych starań, zmuszając tym samym powodów do prowadzenia wieloletniego procesu. W takiej sytuacji nawet jeżeli powodowie znacznie zawyżyli wartość dochodzonego roszczenia, co spowodowało oddalenia powództwa w większej części, to z uwagi na taką postawę pozwanego, przyznanie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu w żądanej przez niego wysokości godziłoby w elementarne poczucie sprawiedliwości.

W świetle powyższych okoliczności Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty te złożyły się koszty zastępstwa procesowego powodów ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz.1800 ze zm.).